

Inleiding op het thema: Sil maakt schoon

Nieuw!

- Er staat weer een nieuw liedje online, 'In de sloot', uit de Benny Vreden Tool. U kunt hier ook andere liedjes rondom het thema 'water' vinden.
- Dit thema heeft geen kleurplaat, maar op verzoek van vele leerkrachten, vier kaarten met de seizoenen. U kunt ze vinden onder 'Algemeen materiaal'.

Archief

U kunt in het archief het thema *Sil en de beestenboel* en *Pleisters en zelfjes* vinden. Deze thema's kunnen in deze periode ook uitgevoerd worden.

Wat gaan we doen?

Dit thema sluit aan bij de jaarlijkse Wereldwaterdag. Dit is een internationale dag die in het teken van water staat. Schoon water lijkt zo vanzelfsprekend. Even je handen wassen of een glas water drinken uit de kraan. Maar waar komt water eigenlijk vandaan? En als het water vies is, hoe wordt het dan weer schoon? Tijdens dit thema ontdekken de kinderen waar je water allemaal voor kunt gebruiken. De kinderen gaan schoonmaken, wassen, ontdekken hoe je vies water kunt zuiveren, zodat het weer schoon wordt. En waar gaat je poep eigenlijk heen? Waar gebruik je water allemaal nog meer voor en hoeveel water heb je nodig op een dag? Het thema wordt afgesloten met een grote voorjaars schoonmaak van de klas.

Vorbereiding

- Voor dit thema wordt de huishoek gebruikt om in schoon te maken.
- Onder het kopje 'Te gebruiken materialen' in deze inleiding vindt u per activiteit een overzicht van de materialen die in dit thema worden gebruikt. *Met name voor de activiteiten 2, 3, 4, 6, 7, 9, 17 en 19 moeten specifieke materialen worden verzameld en/of aangeschaft.*

Tijdens de voorbereiding kunt u zich door de beschrijvingen van de activiteiten en de informatie uit de aanvullende documenten laten inspireren waarna u met uw eigen creativiteit aan de slag gaat om samen met de kinderen uit uw klas een invulling aan dit thema te geven die bij uw situatie past. Zo is **Sil op School** bedoeld! Als ontwikkelteam wensen wij u en de kinderen daar heel veel plezier bij.

Bijlage

Te gebruiken materialen

Activiteit	Materialen
1. Sil en Lis gaan schoonmaken	<ul style="list-style-type: none"> • emmer met vies water • twee vieze (stof)doekjes
2. De schoonmaker	<ul style="list-style-type: none"> • witte schoonmaakjassen (doktersjas, wit overhemd) • schoonmaakspullen: emmers, teiltjes, (stof)doekjes, sponzen, afwasmiddel, afwasborstel, lege schoonmaakflessen, bezem, theedoek • prullenbak met afval • vieze vaat (borden, bekers, bestek) • (nep)camera en microfoon
3. De schoonmaaktrolley	<ul style="list-style-type: none"> • een echte schoonmaaktrolley of afbeelding (zie bijlage) • verschillende materialen om een trolley van te maken, zoals dozen, lege melkpakken, stevig karton en papier • eventueel constructor of ander constructie- en/of bouw materiaal; zorg er bij het verzamelen van de (bouw)materialen en dozen voor dat deze verschillende vormen hebben (rechthoek, vierkant, cirkel) • verschillend bevestigingsmateriaal, zoals lijm, tape en plakband • scharen • schoonmaakdoekjes, bezem, vuilniszakken, stoffer en blik
4. Bouwen met schuursponsjes	<ul style="list-style-type: none"> • voldoende schuursponzen om mee te bouwen (100 à 250 stuks) • bouwmaterialen van de bouwboek • eventueel wereldspelmateriaal
5. Sil en zijn brandweperladder	<ul style="list-style-type: none"> • het digitale prentenboek <i>Sil en zijn brandweperladder</i> • een klein brandweerautootje, liefst zonder ladder • een schoonmaakdoekje
6. Een miniwaterzuivering	<ul style="list-style-type: none"> • een lege plasticfles • een pot • vuil water • watten • schoon grind of kleine steentjes • zand (bijvoorbeeld zand uit de zandbak) • het filmpje Hoe kun je zelf water schoonmaken (1:50)

7. De vertelafel	<ul style="list-style-type: none"> • een doos • een kleine wastafel • rietjes en buizen • drie bakken • kleine stenen • een kleine hark of vork • poppetjes, die Sil, Karel en mama representeren
8. Waar gaat je poep heen?	<ul style="list-style-type: none"> • de woordkaarten • een vel papier • een plaat met de afvalwaterweg (zie bijlage activiteit 8) • de filmpjes Water van Huisje Boompje Beestje (15:18) en Wat gebeurt er met water nadat wij het gebruikt hebben (1:53)
9. Wat een boel buizen!	<ul style="list-style-type: none"> • pvc-buizen (rechte stukken en bochten en verbindingstukken) • een emmer • http://www.schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-wat-een-buizenboel/ • Kosteloos knutselmateriaal, als lege toetjesbakjes, een boterkuipje, lege wc-rollen en keukenrollen
10. Aan de waslijn	<ul style="list-style-type: none"> • touw/waslijn, wasknijpers, zeep, emmer, broek van Sil/Lis, twee doeken • voorwerpen die hetzelfde begin- of eindrijm hebben
11. Kleine wasjes, grote wasjes...	<ul style="list-style-type: none"> • 1 grote en 1 kleine mand, poppenkleertjes, en iets heel zwaars (bijv. een dik boek) wat in de kleine mand past • grote kartonnen doos • knutselmateriaal, zoals stiften, kleurpotloden, schaar, lijm, papier, etc.
12. Hoe klinkt het waterorgel?	<ul style="list-style-type: none"> • lege, glazen flessen (of evt. glazen drinkbekers) • stokjes (of potloden) om mee te tikken tegen het waterorgel
13. Drup, drup	<ul style="list-style-type: none"> • groot vel papier • kleurpotloden • uitgeprinte woordkaarten (eventueel verkleind)
14. Lekker siroop!	<ul style="list-style-type: none"> • bekers • een kan • een fles siroop • een klein bekertje (of kleine maatbeker)
15. Zoveel water?	<ul style="list-style-type: none"> • een groot vel papier • 8 lege (melk)pakken van één liter • een bekertje (evt. het drinkbekertje dat u bij de kraan heeft staan) • emmers

16. In de emmer	<ul style="list-style-type: none"> • twee emmers • per kind een lege plastic fles • sponzen • een grote bal • een tennisbal
17. Waterdicht of niet?	<ul style="list-style-type: none"> • (maat)bekers • diverse materialen die wel/niet waterdicht zijn (bijv. spons, regenjas, paraplu, plastic flesje, stoffen handschoenen, poetsdoekje, stuk keukenrol)
18. Droge voeten, natte voeten	<ul style="list-style-type: none"> • twee emmers • schoonmaakspullen, zoals doekjes en sponzen • materialen uit het speellokaal: matten, twee banken, hoepels, twee lage kasten, het wandrek, de ringen, de touwen, stokken, pionnen
19. Pas op, gevaarlijk!	<ul style="list-style-type: none"> • lege wasmiddelverpakkingen • papier, potloden, stiften, pen • vieze kleding van Sil en Lis
20. De grote schoonmaak!	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.schooltv.nl/video/de-schoonmaak-liedje-uit-hoelahoep/ • voldoende emmers, teilen, doeken en droogdoeken • alle schoonmaakmaterialen die dit thema aan bod zijn geweest, inclusief spullen om ramen te lappen (zeem, trekker, enz.), stoffer en blik, bezems en schoonmaakmiddelen.

Doelen die centraal staan in het thema

Hieronder staan de doelen uit het tweejarig doelenschema die centraal staan tijdens de activiteiten. In de activiteitenbeschrijvingen zijn per ontwikkeldomein het subdomein en het doel opgenomen. Hieronder zijn de doelen verder gespecificeerd. Bij iedere activiteit wordt ook aan andere doelen gewerkt. Dit wordt hieronder niet nader gespecificeerd.

Activiteit	Domein	Doelen groep 1	Doelen groep 2
1 Sil en Lis gaan schoonmaken	Taal	<ul style="list-style-type: none"> Beschrijft concrete voorwerpen en situaties. Doet een mededeling (gebeurtenis of ervaring buiten het hier en nu). 	<ul style="list-style-type: none"> Benoemt en beschrijft alledaagse aspecten, zoals mensen, plaatsen en dingen met gebruik van complexe zinsconstructies, verschillende werkwoordsvervoegingen, samengestelde zinnen (<i>omdat, want, maar</i>) en volgorde (<i>toen, daarna</i>).
2 De schoonmaker	Taal	<ul style="list-style-type: none"> Beantwoordt wie-, wat-, waar-vragen, aanwijs-, keuze-, invul- en voorspel-vragen. 	<ul style="list-style-type: none"> Beantwoordt denkvragen (waarom- en hoevragen), stel dat- en als/dan-vragen. Nodigt iemand in een één-op-ééngesprek uit. Kijkt terug op gesprekken (wat is er zojuist besproken?). Vertelt gestructureerd over een gebeurtenis of ervaring door opbouw en verbanden aan te geven met behulp van visueel ondersteunend materiaal.
3 De schoonmaakrolley	Rekenen	<ul style="list-style-type: none"> Koppelt genoemde aantallen aan aantallen concrete objecten (vingers, turfstreepjes, blokjes). Herkent basisvormen als vierkant, rechthoek, cirkel. 	<ul style="list-style-type: none"> Koppelt getalsymbolen, telwoorden en hoeveelheden tot en met ten minste 10. Kent en benoemt de namen van meetkundige figuren: cirkel, driehoek, vierkant, rechthoek, bol, kubus. Beschrijft de verschillen tussen de verschillende meetkundige figuren: cirkel, driehoek, vierkant, rechthoek, bol, kubus.

4 Bouwen met schuursponsjes	Taal	<ul style="list-style-type: none"> • Drukt naar aanleiding van vragen zijn gevoelens of mening verbaal correct uit: <i>bang, blij, boos</i>; kan voorkeur voor activiteit aangeven. • Verwoordt zijn mening en gebruikt hiervoor 'Ik vind'-zinnen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stelt vragen en gebruikt vraagzinnen om ergens meer over te weten te komen (<i>hoeveel, waarom, waarmee, welke, wanneer</i>).
5 Sil en zijn brandweertorren	Taal	<ul style="list-style-type: none"> • Luistert met aandacht naar de leerkracht als deze iets vertelt. • Begrijpt gedragsaanwijzingen. • Begrijpt meervoudige opdrachten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laat zien dat hij naar een ander luistert en geeft gepaste feedback. • Begrijpt meervoudige instructie en mededelingen en voert die uit.
6 Een mini-waterzuivering	Sociaal-emotioneel	<ul style="list-style-type: none"> • Luistert en kijkt naar de uitleg van een opdracht in een één-op-éénsituatie. • Wijst aan waar hij moet beginnen. • Gaat zorgvuldig met materialen om. • Pakt en ruimt zijn materialen op. 	<ul style="list-style-type: none"> • Luistert en kijkt naar de uitleg van een opdracht in een groepsinstructie voordat hij aan de taak begint. • Kijkt hoe de leerkracht een taak aanpakt en neemt deze aanpak over. • Herhaalt de opdracht die hem is gegeven. • Begint na de uitleg met zijn taak
7 De verteltafel	Taal	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt de begrippen verhaal/boek lezen. • Wijst de leesrichting aan (van links naar rechts). • Kent de begrippen <i>vorste, middelste</i>. • Kent de begrippen <i>woord, zin, regel</i> en <i>bladzijde</i>. • Luistert met aandacht naar de leerkracht als deze een op de leeftijd afgestemd prentenboek interactief voorleest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Luistert naar een op de leeftijd afgestemd verhaal en begrijpt het verhaal. • Luistert naar een op de leeftijd afgestemde informatieve tekst en begrijpt de informatieve tekst. • Speelt een voorgelezen verhaal na met behulp van aanwijzingen van de leerkracht.

8 Waar gaat je poep heen?	Taal	<ul style="list-style-type: none"> • Beantwoordt wie-, wat-, waarvragen, aanwijs-, keuze-, invul- en voorspelvragen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beantwoordt denkvragen (waarom- en hoevragen), stel dat- en als/danvragen. • Nodigt iemand in een één-op-ééngesprek uit en kijkt terug op gesprekken. • Vertelt gestructureerd over een gebeurtenis of ervaring door opbouw en verbanden aan te geven met behulp van visueel ondersteunend materiaal.
9 Wat een boel buizen!	Rekenen	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt eenvoudige meetkundige patronen na. • Telt akoestisch heen en terug t/m 10 aan de hand van een versje/liedje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt meetkundige patronen na. • Herkent in patronen de regelmaat, legt dit uit en zet de patronen voort. • Bedenkt en maakt zelf een patroon met regelmaat en redeneert hierover. • Zegt de telrij (akoestisch) op t/m ten minste 20. • Telt vanaf verschillende getallen t/m 20 verder en t/m 10 terug. • Gaat goed om met (de betekenis van) 'nul' in telrij situaties
10 Aan de waslijn	Taal	<ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan of twee woorden hetzelfde of verschillend zijn. • Herkent afzonderlijke woorden in een zin (legt een blokje voor ieder woord). • Past eindrijm toe: ontdekt en produceert zelf eindrijm. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt de beginklank van een woord los van de rest van het woord. • Onderscheidt verschillende klanken (fonemen) binnen een woord. • Past beginrijm toe.

11 Kleine wasjes, grote wasjes...	Rekenen	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt wat binnen een aansprekende context bedoeld wordt met begrippen als: zwaar en licht. Vergelijkt twee voorwerpen op gewicht; weet daarbij dat je bij het vergelijken van gewichten in tegenstelling tot het vergelijken van lengtes niet alleen af kunt gaan op de grootte van iets. 	<ul style="list-style-type: none"> Herkent en gebruikt begrippen rond gewicht in betekenisvolle, eenvoudige situaties en in tegenstellingen: <i>zwaar, zwaarder, zwaarst(e), licht, lichter, lichtst(e), even zwaar, even licht.</i> Vergelijkt en ordent voorwerpen die van gewicht kunnen verschillen naar gewicht op verschillende manieren: op het oog, op de hand, met een balans. Trekt conclusies uit de stand van de balans bij het wegen van twee voorwerpen. Begrijpt dat gewicht niet één op één samenvalt met omvang of lengte of grootte.
12 Hoe klinkt het waterorgel?	Sociaal-emotioneel	<ul style="list-style-type: none"> Krijgt controle over zichzelf. Kiest wat hij wil doen op basis van eigen voorkeuren (binnen of buiten spelen). 	<ul style="list-style-type: none"> Kent de eigen emoties. Laat zien dat hij de eigen emoties beheerst. Brengt gevoelens onder woorden. Vertelt dat hij een andere keuze wil maken dan de ander (hij wil naar buiten, ik niet).
13 Drup, drup	Taal	<ul style="list-style-type: none"> Wijst het juiste plaatje aan na noemen van een woord. Benoemt voorwerpen en plaatjes van aangeboden dagelijkse concrete voorwerpen. Vraagt naar de naam en betekenis van woorden als hij het niet weet. 	<ul style="list-style-type: none"> Wijst het juiste plaatje aan na noemen van een woord. Gebruikt aangeboden woorden actief tijdens de taallessen (met correct gebruik van de lidwoorden). Beschrijft de juiste betekenis van de aangeboden woorden.
14 Lekker siroop!	Taal	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt de betekenis van veel voorkomende logo's en picto's. 	<ul style="list-style-type: none"> Weet wanneer er sprake is van lezen en schrijven en kan lezen en schrijven van elkaar onderscheiden.

15 Zoveel water?	Rekenen	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt binnen een context wat bedoeld wordt met hoeveelheidbegrippen als <i>alle, geen, niets, veel, weinig, meer, minder, evenveel</i>. Ordent hoeveelheden om ze te tellen (legt de te tellen voorwerpen bijv. eerst in een rij). 	<ul style="list-style-type: none"> Herkent hoeveelheidbegrippen als <i>meer, minder, evenveel, meeste, minste, veel, weinig, erbij, eraf, samen, niets, alles, laatste, eerste, tweede, derde</i>, en past ze actief toe. Vergelijkt en ordent hoeveelheden tot ten minste 12 op <i>meer, minder, evenveel, meeste, minste</i>. Lost eenvoudige splitsproblemen onder de 10 op.
16 In de emmer	Motoriek	<ul style="list-style-type: none"> Rolt pylonen om met een grote bal. 	<ul style="list-style-type: none"> Gooit met een pittenzakje enkele blikken van een piramide om vanaf 2 meter.
17 Waterdicht of niet?	Taal	<ul style="list-style-type: none"> Luistert met aandacht naar de leerkracht als deze iets vertelt. Begrijpt gedragsaanwijzingen. Begrijpt meervoudige opdrachten. 	<ul style="list-style-type: none"> Laat zien dat hij naar een ander luistert en geeft gepaste feedback. Begrijpt meervoudige instructie en mededelingen en voert die uit.
18 Droge voeten, natte voeten	Motoriek	<ul style="list-style-type: none"> Klimt over een klautervlak heen, bijvoorbeeld een lage kast, een opgerolde lange mat. Zwaait aan trapezestok of ringen met vertrek vanaf vlak (ong. 30 cm; halve reikhoogte). Springt met twee benen naast elkaar 5 keer naar voren. Springt met twee benen naast elkaar over een stok op de grond. 	<ul style="list-style-type: none"> Loopt achterwaarts over twee naast elkaar staande banken (breed oppervlak). Zwaait aan een touw over een 'sloot'. Rolt op een horizontaal vlak tot zit. Springt over lage hindernissen.
19 Pas op, gevaarlijk!	Taal	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt de betekenis van veel voorkomende logo's en picto's. 	Weet wanneer er sprake is van lezen en schrijven en kan lezen en schrijven van elkaar onderscheiden.

20 De grote schoonmaak	Sociaal-emotioneel	<ul style="list-style-type: none"> • Benoemt dat hij een ander geen pijn mag doen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaart dat er door tegenstrijdige belangen conflicten kunnen ontstaan die je samen op kunt lossen. • Uit zijn boosheid zonder anderen fysiek pijn te doen of materiaal kapot te maken. • Laat non-verbaal/verbaal merken dat de ruzie voorbij is. • Vertelt na een ruzie wat er gebeurd is.
------------------------	--------------------	---	---

Doelenschema

Er is een doelenschema voor u ontwikkeld. In dit schema heeft u in één oogopslag het overzicht aan welke doelen u werkt bij de verschillende activiteiten. Ook kunt u daarin bijhouden aan welke doelen de kinderen hebben gewerkt tijdens de activiteiten.

Een stap verder

Voor de kinderen die meer aankunnen dan de aanwijzingen in het verdiepte arrangement is er per week één aanvullende activiteit: 'Een stap verder'. Hierbij staat een aansluitend groep 3-doel centraal.

Bij de volgende activiteiten is er zo'n aanvullende activiteit geschreven:

- week 1, activiteit 3, *De schoonmaaktrolley*
- week 2, activiteit 5, *Sil en zijn brandweerladder*
- week 3, activiteit 11, *Kleine wasjes, grote wasjes...*
- week 4, activiteit 15, *Zoveel water?*
- Week 5, activiteit 19, *Pas op, gevaarlijk!*

Overzicht van woorden

Bij elke activiteit worden (minimaal) vijf woorden uitgelicht die extra aandacht krijgen: de zogenaamde *doelwoorden*. Is een woord vetgedrukt, dan is er een *woordkaart* van gemaakt. Achter één van de vijf woorden in elke activiteit staan vier woorden tussen haakjes. Deze vier woorden vormen samen met het doelwoord waar zij achter staan een samenhangend geheel. Dit wordt een *woordcluster* genoemd. Wij gaan ervan uit dat u van de overige doelwoorden zelf woordclusters maakt.

Het is belangrijk dat u aan kinderen met een kleine woordenschat en kinderen die het Nederlands als tweede taal leren de woorden uit dit cluster vooraf apart aanbiedt. Dit noemen we *pre-teaching*. Ook voor kinderen uit het intensieve arrangement is pre-teaching belangrijk. Deze kinderen pikken de woorden immers niet vanzelf op uit de activiteit of het verhaal. Gedurende de dag komen de woorden terug in de activiteit zelf, in de hoeken en bij het creëren en grijpen van kansen.

Het apart aanbieden van de woorden en woordclusters zou een vast moment kunnen zijn tijdens de ochtendkring. In een groep met veel VVE-kleuters doen dan alle kleuters hieraan mee, in andere groepen alleen de kinderen voor wie het Nederlands de tweede taal is of de kinderen in het intensieve arrangement.

Doelwoorden

Activiteit 1	Activiteit 2	Activiteit 3	Activiteit 4	Activiteit 5
vies	schoonmaken	het doekje	ruw	wegspoelen
schoon	de schoonmaker	de vuilniszak	voelen	de zeef
de emmer	het schuim	de prullenbak	moeilijk	overstromen
spatten	de spons	de rechthoek	meehelpen	sproeien
de kraan	afspoelen	de bezem	de schuurspons	de ladder

Activiteit 6	Activiteit 7	Activiteit 8	Activiteit 9	Activiteit 10
troebel	de afvoer	het riool	de buis	de waslijn
helder	de waterleiding	de wc	recht	de wasknijper
het watje	zeggen	doortrekken	de bocht	drogen
het grind	de hark	de poep	doorheen	kletsnat
de volgorde	de bak	het toiletpapier	vastmaken	uitwringen

Activiteit 11	Activiteit 12	Activiteit 13	Activiteit 14	Activiteit 15
de wasmachine	het waterorgel	de druppel	de siroop	stromen
de knop	de fles	de kraan	mengen	de wasbak
aanzetten	tikken	wassen	gieten	doorspoelen
de wasmand	laag	de handdoek	opdrinken	de beker
het gewicht	hoog	lekker	de limonade	de grafiek

Activiteit 16	Activiteit 17	Activiteit 18	Activiteit 19	Activiteit 20
mikken	waterdicht	droog	het wasmiddel	ramenlappen
nat	de regenjas	glibberig	waarschuwen	de zeem
spetteren	eerst...dan	kletsnat	gevaarlijk	het stoffer-en-blik
omvallen	opnemen	glad	het symbool	poetsen
ophalen	verplaatsen	de plas (water)	oppassen	het ruikt fris

Woordkaarten

Het overzicht van alle woordkaarten uit dit thema:

vies	het doekje	de wc	aanzetten	waterdicht
schoon	de schuurspons	doortrekken	de wasmand	de regenjas
de emmer	ruw	de buis	de fles	het wasmiddel
spatten	voelen	kletsnat	het waterorgel	waarschuwen
de kraan	meehelpen	uitwringen	de druppel	gevaarlijk
schoonmaken	troebel	de waslijn	de siroop	ramenlappen
de schoon- maker	helder	de wasknijper	mengen	de zeem
het schuim	de afvoer	drogen	gieten	de stoffer en blik
de spons	de waterleiding	de wasmachine	stromen	poetsen
afspoelen	het riool	de knop	de wasbak	het ruikt fris